

**Arkusz zawiera informacje prawnie
chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu**

Układ graficzny © CKE 2018

CKE **CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**

Nazwa kwalifikacji: **Wykonywanie prac wiertniczych**

Oznaczenie kwalifikacji: **M.08**

Numer zadania: **01**

Wypełnia zdający

Miejsce na naklejkę z numerem
PESEL i z kodem ośrodka

Numer PESEL zdającego*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

M.08-01-18.06

Czas trwania egzaminu: **120 minut**

**EGZAMIN POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE
Rok 2018
CZĘŚĆ PRAKTYCZNA**

Instrukcja dla zdającego

1. Na pierwszej stronie arkusza egzaminacyjnego wpisz w oznaczonym miejscu swój numer PESEL i naklej naklejkę z numerem PESEL i z kodem ośrodka.
2. Na **KARCIE OCENY** w oznaczonym miejscu przyklej naklejkę z numerem PESEL oraz wpisz:
 - swój numer PESEL*,
 - oznaczenie kwalifikacji,
 - numer zadania,
 - numer stanowiska.
3. **KARTĘ OCENY** przekaz zespołowi nadzorującemu.
4. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 5 stron i nie zawiera błędów. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś przez podniesienie ręki przewodniczącemu zespołu nadzorującego.
5. Zapoznaj się z treścią zadania oraz stanowiskiem egzaminacyjnym. Masz na to 10 minut. Czas ten nie jest wliczany do czasu trwania egzaminu.
6. Czas rozpoczęcia i zakończenia pracy zapisze w widocznym miejscu przewodniczący zespołu nadzorującego.
7. Wykonaj samodzielnie zadanie egzaminacyjne. Przestrzegaj zasad bezpieczeństwa i organizacji pracy.
8. Jeżeli w zadaniu egzaminacyjnym występuje polecenie „zgłoś gotowość do oceny przez podniesienie ręki”, to zastosuj się do polecenia i poczekaj na decyzję przewodniczącego zespołu nadzorującego.
9. Po zakończeniu wykonania zadania pozostaw rezultaty oraz arkusz egzaminacyjny na swoim stanowisku lub w miejscu wskazanym przez przewodniczącego zespołu nadzorującego.
10. Po uzyskaniu zgody zespołu nadzorującego możesz opuścić salę/miejsce przeprowadzania egzaminu.

Powodzenia!

* w przypadku braku numeru PESEL – seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość

Zadanie egzaminacyjne

Oblicz masę bentonitu niezbędną do sporządzenia płuczki wiertniczej bentonitowej, z wykorzystaniem $2,5 \text{ dm}^3$ wody, używając do tego bentonitu w ilości 3,0% BWOW (w stosunku do masy wody). Wyniki obliczeń zapisz w tabeli 1.

Zgłoś przez podniesienie ręki przewodniczącemu ZN gotowość do sporządzenia płuczki, a następnie w obecności egzaminatora odmierz i odważ składniki płuczki. Sporządź płuczkę wiertniczą. Czas mieszania składników płuczki powinien wynosić minimum 10 minut.

Sprawdź poprawność wskazań (kalibrację) wagi Baroid. Dokonaj pomiaru gęstości sporządzonej płuczki. Po wykonaniu pomiaru nie wylewaj płuczki z pojemnika wagi i nie zmieniaj ustawień wagi. Zgłoś przez podniesienie ręki gotowość do ponownego odczytu gęstości płuczki i po uzyskaniu zgody przewodniczącego ZN, w obecności egzaminatora odczytaj wartość gęstości płuczki.

Wykonaj pomiary lepkości plastycznej, lepkości pozornej i granicy płynięcia płuczki.

Po każdym wykonanym pomiarze lepkościomierzem zgłoś przez podniesienie ręki gotowość do wykonania zmiany parametrów pracy urządzenia i po uzyskaniu zgody przewodniczącego ZN, w obecności egzaminatora i za jego zgodą, dokonaj odczytu i zmiany parametrów pracy lepkościomierza.

Sprawdź poprawność wskazań (kalibrację) lejka Marsha. Zgłoś przez podniesienie ręki gotowość do wykonania pomiaru i po uzyskaniu zgody przewodniczącego ZN, w obecności egzaminatora, wykonaj pomiar lepkości lejkowej sporządzonej płuczki wiertniczej.

Po każdym pomiarze wlej płuczkę z powrotem do naczynia, w którym została przygotowana i ją wymieszaj.

Wyniki pomiarów i obliczeń zapisz w tabeli 2.

Spśród materiałów przygotowanych na stanowisku egzaminacyjnym dobierz materiał obciążający płuczkę i oblicz ilość (masę) tego materiału, jaką należy dodać do $1,5 \text{ dm}^3$ sporządzonej płuczki, aby jej gęstość zwiększyła się do wartości $1,3 \text{ g/cm}^3$.

Odmierz $1,5 \text{ dm}^3$ sporządzonej płuczki bentonitowej, odważ obliczoną ilość materiału obciążającego i wymieszaj go z płuczką. Czas mieszania powinien wynosić minimum 10 minut. Wykonaj pomiar gęstości płuczki obciążonej. Po wykonaniu pomiaru nie wylewaj płuczki z pojemnika wagi i nie zmieniaj ustawień wagi. Zgłoś przez podniesienie ręki gotowość do ponownego odczytu wartości gęstości płuczki i po uzyskaniu zgody przewodniczącego ZN, w obecności egzaminatora, dokonaj odczytu wartości gęstości płuczki. Wynik odczytu zapisz tabelę 3.

Zadanie wykonaj na stanowisku egzaminacyjnym, wyposażonym w niezbędny sprzęt i materiały.

Podczas wykonywania zadania przestrzegaj zasad organizacji pracy, przepisów bhp i ppoż. oraz ochrony środowiska.

Po wykonaniu zadania uporządkuj stanowisko, umyj wszystkie naczynia i przyrządy pomiarowe.

Wzór na obliczenie ilości materiału obciążającego potrzebnego do uzyskania wymaganej gęstości płuczki wiertniczej o objętości 1 dm³

$$m = \frac{\rho \cdot (\rho_2 - \rho_1)}{\rho - \rho_2}, \text{ kg/dm}^3$$

gdzie:

ρ_1 – gęstość płuczki nieobciążonej w kg/dm³

ρ_2 – gęstość płuczki po obciążeniu w kg/dm³

ρ – gęstość materiału obciążającego (do obliczeń należy przyjąć $\rho = 4,2 \text{ kg/dm}^3$)

Uwaga:

Wartość liczbowa gęstości płuczki wiertniczej wyrażona w g/cm³ i w kg/dm³ jest taka sama.

Wzory na obliczenie lepkości plastycznej, lepkości pozornej i granicy płynięcia

$$\eta_{pl} = M 600 - M 300, \text{ mPa} \cdot \text{s}$$

$$\eta_s = \frac{M 600}{2}, \text{ mPa} \cdot \text{s}$$

$$\tau_y = M 300 - \eta_{pl}, \text{ Ib/100 ft}^2$$

gdzie:

η_{pl} – lepkość plastyczna

η_s – lepkość pozorna

τ_y – granica płynięcia

$M 600$ – wskazanie lepkościomierza przy 600 obr/min

$M 300$ – wskazanie lepkościomierza przy 300 obr/min

W celu otrzymania wyniku granicy płynięcia w N/m² należy wynik w Ib/100 ft² pomnożyć przez 0,4788.

Czas przeznaczony na wykonanie zadania wynosi 120 minut.

Ocenię podlegać będą 3 rezultaty:

- ilości materiałów niezbędnych do sporządzenia płuczki wiertniczej – tabela 1,
- wskazania urządzeń pomiarowych i parametry płuczki nieobciążonej – tabela 2,
- rodzaj i ilość materiału obciążającego płuczkę oraz pomiar gęstości płuczki obciążonej – tabela 3

oraz

przebieg pomiarów gęstości, lepkości i granicy płynięcia płuczki wiertniczej.

Tabela 1. Ilości materiałów niezbędnych do sporządzenia płuczki wiertniczej

Rodzaj materiału	Ilość materiału	Jednostka miary
Woda		dm ³
Bentonit		g

Tabela 2. Wskazania urządzeń pomiarowych i parametry płuczki nieobciążonej

Wskazanie/parametr	Wartość	Jednostka miary
Wskazanie wagi płuczkowej podczas sprawdzania kalibracji		g/cm ³
Wynik pomiaru podczas sprawdzania kalibracji lejka Marsha		s
Gęstość płuczki nieobciążonej		g/cm ³
Wynik pomiaru lepkości lejkowej		s
Wskazanie lepkościomierza przy 600 obr/min		-
Wskazanie lepkościomierza przy 300 obr/min		-
Lepkość plastyczna płuczki nieobciążonej		mPa·s
Lepkość pozorna płuczki nieobciążonej		mPa·s
Granica płynięcia płuczki nieobciążonej		lb/100 ft ²
Granica płynięcia płuczki nieobciążonej		N/m ²

Tabela 3. Rodzaj i ilość materiału obciążającego płuczkę oraz pomiar gęstości płuczki obciążonej

Rodzaj materiału do obciążenia płuczki (nazwa)	
	Wartość	Jednostka miary
Masa materiału, który należy wprowadzić do płuczki		g
Objętość obciążanej płuczki		dm ³
Gęstość płuczki obciążonej		kg/dm ³

Miejsce na notatki i obliczenia – (nie podlega ocenie)

A large grid of graph paper, consisting of 20 columns and 30 rows of small squares, intended for taking notes and calculations. The grid is empty.